

Островський В.М. Музичне мистецтво: робочий зошит для 3 кл. загальноосвітніх навч. закладах. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2015. 80 с.

4. Ройченко І.В. Використання фольклору на уроках музичного мистецтва в початкових класах. Навчально-методичний посібник. Вінниця: ММК, 2016. 54с.
5. Садовенко С. Традиційний дитячий фольклор: ключ до цікавого дозвілля з дітьми. *Музичний керівник*. 2014. № 12. С. 11-16

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

*Поліщук Н.В., здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Белінська Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Патріотичне виховання сьогодні – це формування, перш за все, громадянськості, політичних державотворчих рис характеру, а також відповідальності, поваги до закону, працелюбності, людяності. Це виховання в дусі національних традицій, національної самосвідомості як органічної частини загальнолюдських цінностей, високої моралі, гуманізму, любові до праці. Реальне забезпечення цього процесу відбувається через родинне та шкільне виховання, базоване на традиціях української етнопедагогіки та найкращих здобутках світової педагогіки.

Вплив фольклору на моральне та патріотичне виховання, формування творчої особистості посідає чільне місце у педагогічній діяльності видатних українських композиторів (М. В. Лисенко, Ф. М. Колесса, М. Д. Леонтович, К. Г. Стеценко) та інших.

Проблемі естетичного виховання засобами народної музичної творчості та морально-естетичному вихованню школярів засобами народної пісні присвячені наукові праці (В. І. Юцевич, С. С. Горбунко, Ю. Б. Мандрик).

Значну роль у вихованні патріотизму відіграє мистецтво,

зокрема, фольклор. Народне мистецтво – це найбільш доступна форма відкриття самого себе, свого світосприйняття. Тому саме фольклор, який несе в собі цілюще зерно патріотичного й морально-естетичного виховання є одним з основних чинників виховного процесу [5].

Народна творчість збагачує неоціненним матеріалом, пов'язує нас із нашими далекими предками, знайомить з внутрішніми та зовнішніми обставинами їх життя, вказує на ті чи інші стосунки між народами, розвиває почуття прекрасного, розширює розумовий обрій, облагороджує серце, виховує любов до всього рідного, збагачує життєвим досвідом, надає уроки майбутнього і робить справжніми синами Батьківщини, істинними патріотами. Тому творчий підхід до використання в музичному вихованні школярів українського фольклору та народної пісенної творчості композиторів-класиків – головне завдання вчителя музичного мистецтва в сучасному закладі загальної середньої освіти.

В останні десятиліття значно посилилася увага до вивчення фольклору та його впровадження у навчальний процес на усіх освітніх рівнях – від школи до вищих навчальних закладів [1, с.14].

Наприклад обрядова, календарна пісенність зображує картини побуту, звичаї, діяльність людей, разом з тим усі жанри фольклору пронизують патріотичні інтонації. Адже патріотизм – це не тільки боротьба зі зброєю за Вітчизну, а й віншування рідної природи у дитячих веснянках, землі- годувальниці у жнивних піснях, любові до матері, коханої дівчини у лірико- побутових піснях.

У думах оспівується героїзм і патріотизм у боротьбі проти тиранії й поневолення, утверджуються ідеали свободи, справедливості, честі, людської гідності, засуджуються зрадники, що «заради лакомства нещасного» зрікаються свого народу і віри. Поряд з героїчними мотивами у думах проголошуються принципи мирного,

справедливого співіснування між людьми «людська кровіця не водиця, проливати не годиться», звеличується авторитет батька, матері, роду, людей старших [2, с. 42].

Близькі за змістом до дум історичні пісні, в яких оспівуються певні історичні події й особи, дається загальна характеристика конкретної епохи. Провідною в українській історичній пісенності є тема захисту і визвольної боротьби українського народу з чужоземними поневолювачами. Особливо велику групу складають історичні пісні про захист рідної землі козаками від ординських татаро-турецьких нападників, польсько-шляхетського і московського поневолення. У народних історичних піснях знайшли відображення події гайдамаччини, боротьба опришків Карпат і Прикарпаття проти соціального і національного поневолення, скасування кріпацтва, лихоліття першої і другої світових воєн. Народні думи й історичні пісні – це справжній поетичний літопис українського народу.

Насиченість шкільних програм з музичного мистецтва зразками народної творчості допоможе учням проникнути в глибини народного духу і доведе, що саме народна пісня підтримує свідомість національної єдності українського народу, любові до Батьківщини й пошану до себе. Тому, одним з найбільш значущих та складних компонентів усієї виховної системи є патріотичне виховання. Провідне місце у цьому процесі посідають морально-естетичні засади: лояльність і бережливе ставлення до близьких і рідних, повага до поглядів і переконань іншої людини, совість, честь, прагнення робити добрі вчинки.

Таким чином, музичне мистецтво покликане виховувати здатність не тільки сприймати сучасні музичні твори, а також – сприймати та усвідомлювати історичне минуле свого народу: його звичаї, традиції тощо. Тому використання в навчальному процесі творчої спадщини народу та його яскравих представників, сприятиме

втіленню в життя національної ідеї, основних ідеалів добра та краси, гармонійному розвитку особистості в патріотичному дусі.

Список використаних джерел:

1. Белінська Т.В. Історія становлення та розвитку змісту музично-фольклористичних дисциплін у системі вищої музичної освіти України (20-ті рр. ХХ - поч. ХХІ ст.) : монографія Вінниця : ВМГО «Розвиток», 2017. С. 14.
2. Садовенко С.М. Світ фольклору : навч.-метод. посібник К.: Київська нотна фабрика, 2011. 157с.
3. Сивачук Н. Виховний потенціал українських народних колискових пісень. *Початкова школа*. 2006. № 1. С. 51-54.
4. Ткаченко В. Жанри українських народних пісень: родинно-побутові пісні. Колискові. 4-й клас. *Шкільний світ*. 2015. Травень, № 9. С. 8-11
5. Українська фольклористика. Словник-довідник / Укл. М. Чернопиского. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 448 с.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ільчук Т. І., здобувач ступеня вищої освіти
«магістр» *Науковий керівник: Старовойт Л.В.*, кандидат педагогічних
наук, доцент Вінницький державний педагогічний університет імені
Михайла Коцюбинського

Постановка проблеми. Образотворча діяльність має важливе значення в умовах реформування системи освіти в Україні. Образотворча діяльність стимулює розвиток креативності та критичного мислення, що є ключовими компетенціями в сучасному освітньому середовищі. Діти навчаються генерувати ідеї, досліджувати різні підходи та розв'язувати проблеми. Образотворча діяльність часто включає в себе колективні проекти та співпрацю, що сприяє розвитку соціальних навичок, таких як комунікація, співпраця, лідерство та толерантність. Мистецтво надає можливість для самореалізації і вираження індивідуальності. Це особливо важливо в умовах реформи